



Ilmastonmuutoksen hillintä ja siihen sopeutuminen yleis- ja asemakaavoituksen keinoin

Kommenttipuheenvuoro
Alueidenkäytön neuvottelupäivät
30.9.2020

Soili Ingelin
Pirkanmaan ELY-keskus



Hyvältä näyttää!

Suomi hiilineutraali 2035:

- Tarvitaan käyttöön kaikki mahdolliset työkalut:
→ **Fiksua hyödyntää olevat hyvät rakenteet!**
 - MRL yksi merkittävimmistä ellei merkittävin "ilmastolaki" ja keino tukea laajalla sektorilla päästövähennyksiä
- **Nyt suunnitellut lisäykset vahvistavat merkitystä entisestään**



... mutta konkretiaa vielä uupuu!

→ jatkopaukut todellisten vaikutusten metsästykseseen

Käsitteitä, merkityksiä..

- Millainen on ilmastonäkökulmasta eheä yhdyskuntarakenne? Tunnistammeko ja mahdollistammeko sen?
 - Maailma muuttuu - sähköautot, suhtautuminen ”rumuuteen”, energijärjestelmän murros, kiertotalouden ratkaisut...
 - Koko yhdyskuntarakenteen päästöjen näkökulma – millä laajuudella tätä arvioidaan?
- Tuleeko olemaan ilmaston kannalta laittomia ratkaisuja ja millaisia ne ovat?!



**Saadaanko metsäkato kuriin,
ymmärrämmekö me ja pykälät nieluja?**

Kaavoitus erittäin merkittävä keino vaikuttaa maankäyttösektorin (LULUCF) päästöihin

- Kaavoituksella merkittävä vaikutus metsäkatoon
 - Eri ratkaisujen vaikutukset päästöihin ja nieluihin?
 - Olemassa olevat hiilivarastot?

 - Tarvitaan nopeasti tietoa ja työkaluja ilmastovaikutusten arvioinnin tueksi
 - Kaavoituksen tarpeet ja tietovaranto yhteen maankäyttösektorin kehittämistyön kanssa
 - Mukaan esim. MMM:n maankäyttösektorin ilmasto-ohjelmaan
- **Valmius tehdä arvioita heti kun pykälää**



Sopeutuminen

Laaja-alaisten riskien tunnistamisen konkretia

Sopeutumisen kolmio vaikutusten arvioinnissa

ILMASTOSTA AIHEUTUVAT VAARATEKIJÄT KOHTEESSA

Esim. Helleaallot
Lisääntynyt sadanta
Lisääntyvät hulevedet
Heikkenevät jäät
Vähentyvä lumipeite
...

VAARATEKIJÄ
esim. myrsky tai tulva



HAAVOITTUVUUS
esim. ikä tai varallisuustaso



SÄÄ- JA ILMASTORISKI

ALTISTUMINEN
esim. tulvariski-alueella asuminen



MIKÄ/KUKA ON HAAVOITTUVAA

Esim. Vanhainkoti → vanhukset
Rantarakennus
Luontoarvo
LaRS-kohde
Vedenottamo
...



MAHDOLLISET
VAIKUTUKSET

Esim. Tulvariskialue
Läpäisemätön maa
Rakennuskanta
Pohjavesialue
...

RISKIALTTIIT OMINAISPIIRTEET

IPCC 2012 & 2014 mukaillen
Grafiikka: Pilli-Sihvola K., Luhtala S. & Haavisto R.
Ikonit: Freepik/Flaticon.com & Pixabay.com.

Kun raamit ovat kunnossa, tarvitaan vielä koontia, syventämistä, hoksaamista!

→ Myös uudenlaisia työkaluja ilmastovaikutusten arviointiin

Ilmastokestävän kaavoituksen tarkistuslista

Tutki kaavasi ilmastokestävyyttä

Tuetut selaimet Chrome Safari Firefox Edge Mobiiliversio on kehityksessä



Tervetuloa käyttämään ilmastokestävän kaavoituksen työkalua!

Työkalun tavoitteena on auttaa kaavoittajia, päätöksentekijöitä ja kaavoitusta ohjaavia viranomaisia tekemään valintoja, joilla maankäytön suunnittelun ratkaisuja suunnataan ilmastokestäviksi. Kantava periaate on ilmastoetuisia: säilytetään se hiili, mikä voidaan ja tuotetaan niin vähän päästöjä kuin voidaan. Työkalu on tarkoitettu käytettäväksi kaikkien kaavatasojen ratkaisuihin sekä muihinkin yhdyskuntarakennetta ohjaaviin suunnitelmiin ja päätöksiin.

Työkalun lopputuloksena syntyy "tarkistuslista" asioista, jotka kuvaavat kaavan vahvuuksia ja heikkouksia. Kysymyksiin voi myös vastata uudelleen eri tavoilla ja näin kartoittaa, mihin asioihin suunnitelmassa olisi hyödyllistä kiinnittää huomiota.

Työkalun tulokset toimivat lähtökohtana tarkemmille selvityksille tai jatkokeskustelulle. Kaavat ovat lähtökohtaisesti erilaisia ja riippuu tilanteesta, mihin niissä kannattaa ilmaston suhteen keskittyä. Tämän vuoksi täydellisen tuloksen tavoittelua olennaisempaa on tunnistaa oleellimmat kysymykset ja pyrkiä vaikuttamaan myös tulevaisuuden valintoihin. Tulosten tulkinta saa ja sen pitääkin kehittyä sitä mukaa kun ilmastokaavoituskin kehittyy.

Työkalu on luonteeltaan yleispiirteinen, eivätkä kaikki kysymykset aina suoraan kytkeydy käsiteltävään suunnitelmaan. Kysymysten yläpuolella olevissa infoteksteissä on esitetty miten kysymys kannattaa parhaiten eri tilanteissa tulkita.

[? Lue lisää taustoista](#)

Työkalussa kaavan ilmastokestävyyden on jaettu neljään kokonaisuuteen. Jokainen kokonaisuus konkretisoituu vielä alakohdilla.

1. Luonnonvarojen käytön minimointi

- A. Olemassa olevan hyödyntäminen ja uuden toteuttaminen resurssiviisaasti
- B. Metsien hiilinielujen ja hiilivarastojen turvaaminen
- C. Hiilen säilyminen tulevassa rakenteessa

2. Kestävän elämäntavan mahdollistaminen

- A. Liikkumisen tarpeen vähentäminen
- B. Kulkumuotojakauman painottuminen kestäväksi
- C. Kestävät ratkaisut mahdollistavien toimintojen ja elettävyyden edistäminen

3. Kulutuksen päästöjen minimointi

- A. Alueen uusiutuvan energian tuotantopotentiaalin selvittäminen
- B. Uusiutuvan energian tuotannon mahdollistaminen
- C. Alueen energiatehokkuuden huomioiminen
- D. Infran ja teknisen huollon resurssitehokkuuden huomioiminen

4. Ilmastomuutokseen aiheuttamiin riskeihin varautuminen

- A. Alueen ilmastoriskeille alttiiden ominaispiirteiden tunnistaminen
- B. Alueen haavoittuvien arvojen ja toimintojen tunnistaminen
- C. Äärevöityvistä sääoloista aiheutuvien riskien tunnistaminen

”Säilytetään kaikki hiili mitä voidaan ja tuotetaan niin vähän kun voidaan...”

+

... sopeudutaan koska jo pakko.

→ **Otetaan täysimääräisesti käyttöön MRL:n laajat mahdollisuudet ilmastokysymysten hallintaan!**

Kiitos!